

Zpravodaj SIMI III – Migrantky mezi ženami

1/2017

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

I v roce 2017 přichází organizace [SIMI](#) s občasným zpravodajem, který se věnuje **ženám v migraci** a otázkám **rovnosti žen a mužů v souvislosti nejen s migrací**, tj. oblasti odborně zvané **gender v migraci**.

Proč téma gender v migraci?

V České republice dnes žije **kolem 200 000 migrantek**, kterých postupně přibývá a také se v naší zemi více trvale usazují nežli muži. Přitom postavení těchto žen je ještě zranitelnější ve srovnání s ženami z majoritní společnosti či muži z řad migrantů. Důvodů **vyšší zranitelnosti a zjevně nerovného postavení** je celá řada. Kromě genderových nerovností bývají navíc ohroženy diskriminací z důvodu rasy/etnického původu, národnosti či náboženství a časté pro tuto skupinu je také **násobení diskriminačních důvodů**.

SIMI jakožto registrovaná sociální služba poskytuje letos již 25. rokem bezplatné právní a sociální poradenství všem migrantům a uprchlíkům pobývajícím v ČR a při naší přímé práci s ženami se zkušeností migrace dlouhodobě vnímáme jejich problémy. Proto se snažíme systematicky posilovat práva těchto žen i v rámci naší analytické a advokační činnosti, a přispět tak k zlepšení jejich postavení v české společnosti. V našich výzkumech a analýzách také monitorujeme úspěšnost jejich integrace či hledáme překážky, které jim v tom brání. Našimi stěžejními tématy ve vztahu k migrantkám jsou: [postavení a pracovní podmínky migrantek pracujících v českých domácnostech](#), [migrantky jakožto oběti domácího násilí](#), a dále pak [migrantky a ženy s migrační historií ve věku 50+](#).

Komu a k čemu slouží Zpravodaj?

Tento zpravodaj je určen zejména pro nezávislé organizace mimo sféru migrace, především pro **organizace hájící práva žen**, dále pro **poskytovatele sociálních služeb** a **místní státní správu**, či další **veřejné instituce**, které mohou při své práci přijít do styku s migrantkami. Skrze zpravodaj se s vámi chceme podělit o:

- **poznatky a zkušenosti z činnosti naší organizace SIMI** v rámci oblasti gender v migraci;
- **novinky z dění na úrovni EU** a zejména od našich **partnerských evropských sítí** (např. [ENAR](#), [EMoMW](#) či [PICUM](#));
- **příklady dobrých praxí z práce s migrantkami ze zahraničí** (zejm. z bilaterální spolupráce s Norskem) a z **řad českých aktérů**, nezřídka našich partnerů.

Věříme, že zde naleznete podněty k zamyšlení, k rozšíření vašich činností i směrem k migrantkám, nebo díky nabytým informacím budete moci lépe zohledňovat specifické potřeby těchto osob, či se inspirovat ke spolupráci s námi či s někým jiným v boji za lepší život žen, včetně migrantek v našem okolí. My v SIMI máme vyzkoušeno, že spojení a vzájemné propojování know-how i zkušeností přináší své výsledky.

Vedle společného program s českými organizacemi, pořádaného pod taktovkou Nadace OSF Praha a norského Ombuds Office jsme uskutečnily i několik bilaterálních setkání u místních organizací pracujících s uprchlíky a migranty, norským integračním úřadem či oddělením migrace norského Červeného kříže. Výsledky našeho poznání přinášíme v doplněných [doporučeních pro tvorbu politik a příkladech dobrých praxí](#) v oblasti **postavení migrantek v Norsku a jejich integrace**. Tentokrát byly našimi stěžejními tématy mentální zdraví osob s uprchlickou zkušeností, prosazování práv uprchlíků a dalších marginalizovaných skupin lidí v dobách stoupajícího politického populismu, integrační opatření pro nezaměstnané ženy se zkušeností migrace či role měst a obcí v procesu integrace uprchlíků.

3) Výstava tapisérií od bosenské seniorky

V polovině května jsme otevřeli výstavu s tapisériemi paní [Gordana Momic](#), uspořádanou pod kurátorskou taktovkou paní [Zvezdana Marković](#). Obě dámy jsou protagonistkami našeho dokumentárního filmu *Ženy od vedle*, jehož režisérka Theodora Remundová také nechyběla. Výstava potrvá do 19.6. a je **PRODEJNÁ!** Zastavte se nasát bosenskou atmosféru do spolku [Lastavica](#).

Srdečně vás zveme na výstavu tapisérií paní Gordany Momić, kterou pořádá její krajanka manažerka umění Zvezdana Marković (pozdánka níže).

Vernisáž výstavy se uskuteční ve středu 17. 5. 2017 od 19:00 v prostorách krajanského spolku Lastavica, Opletalova 16, Praha 1.

[Gordana Momic](#) žije v Liberci přes 20 let. Složitý život uprchlice z Bosny a Hercegoviny jí způsobil mnoho bolesti a obtíží, ale její životní energie a zdravý rozum jí pomohly najít orientaci v životě své emoce a úsilí projevuje prostřednictvím různých aktivit, mezi nimiž je vyšívaní tapisérií. Gordana má přes 100 tapisérií s různými motivy.

Výstava spojuje energii dvou žen, autorky a kurátorky, původem z bývalé Jugoslávie, které do České republiky přijely začátkem 90. letech z důvodu válečného konfliktu v jejich zemi. Přestože obě zde hledaly jen dočasné útočiště především pro svoje děti, Česká republika se posléze stala jejich trvalým domovem.

Obě ženy se zúčastnily antropologického výzkumu, ve kterém SIMI s Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy sledovaly vliv uprchlické minulosti na osobní životní trajektorie žen z bývalé Jugoslávie usazených v ČR a zkoumaly strategie, s jakými se tyto ženy vypořádávají s novou životní situací - seniorským věkem.

Obě ženy jsou protagonistkami dokumentárního filmu *Ženy od vedle* režisérky Theodory Remundové, který mapuje jejich životní osudy a současně zprostředkovává naša zjištění z výše uvedeného výzkumu. Na vernisáži výstavy můžete shlédnout fragment z filmu, který vypráví příběh paní Gordany Momić.

Obě ženy především spojuje životní elán a jejich společná výstava a účast ve filmu jsou tak živým důkazem toho, že i přes úskalí spjatá s uprchlickou minulostí a v každém věku můžeme být aktivními činiteli v naší společnosti.

Výstava potrvá do 19. června 2017.

Těšíme se na vaši návštěvu!

Pozvánka

<https://www.facebook.com/events/300522493706843/>

Fotky z vernisáže

<https://www.facebook.com/SIMIporadna/posts/1447845251928556>

Z aktuálního dění

4) Zákaz burkini ve Francii: Jak to bylo?

Jistě vám v médiích neuniklo, že během letošního léta byl některými francouzskými přímořskými městy (např. Nice, Cannes) zaveden zákaz nošení burkin jako oděvu, kterým jeho nositelky zjevně projevují svou náboženskou příslušnost. Francouzští primátoři tak reagovali na teroristický útok v Nice za účelem udržení pořádku, bezpečnosti a veřejného zdraví. V příspěvku přinášíme stručné [shrnutí, co zákaz burkin vyvolal](#) v místní společnosti.

5) Černý protest (nejen) v Polsku

Důvodem k migraci žen se někdy může stát i nepříznivá národní legislativa, která zásadním způsobem omezuje jejich lidská práva. To je případ i nedávného návrhu zákona polského parlamentu, který měl zpřísnit už tak velmi restriktivní zákon o umělém přerušování těhotenství, a to včetně zpřísnění trestnosti potratů jak u matky, tak u osoby, která u zákroku asistovala (vč. lékaře). Tento návrh rozpoutal silnou reakci polských i zahraničních žensko-právních organizací. Podle [stanoviska Evropské ženské lobby](#) (EWL) by jeho přijetím bylo silně ohroženo zdraví i svoboda žen žijících v Polsku, [dopady](#) takové legislativy jsou však mnohem širší. Na protest proti navrhované legislativě se tak první víkend v říjnu konaly tzv. „černé protesty a pochody“ nejenom v Polsku, ale i v zahraničí. Tisíce lidí oblečených v černém vyjadřovalo tímto své rozhořčení nad polskou vládou. Nadcházející pondělí 3. října byly polské ženy vyzvány k národní stávce, zahrnující sabotování veškeré placené i neplacené práce a oblékly se do černé barvy. V rámci solidarity stávkovaly ženy z celého světa, sdílely na sociálních sítích své černobílé fotografie s popiskem [#czarnyprotest](#), či připojily svůj [podpis k petici](#) na podporu polských žen.

6) Konference “Pohyby, hranice, práva? Feministické pohledy na řešení globálních problémů v Evropě”

Migrantky a uprchlice dostaly hlavní slovo na nedávné mezinárodní konferenci, kterou koncem října uspořádaly v Bruselu organizace [Women In Development Europe+](#) (WIDE+) a [European Women's Lobby](#) (EWL). Sešlo se zde na 170 osob aktivních v oblasti rovnosti pohlaví z 31 zemí, napříč generacemi a kontinenty, aby spolu diskutovaly o třech dimenzích evropské politické krize: politické vůli, pohybu uprchlíků, a rozvojové a obchodní politice. Účastníci a účastnice vyjádřili především značné znepokojení nad aktuálním růstem autoritářství, pravicového populismu a rasismu v Evropě, které obvykle doprovází silný anti-feminismus a potlačování prostoru pro kritiku ze strany občanské společnosti. Proto hlavní [poselství z konference](#) zní: **Feminismus musí být víc politický při řešení současných mnohočetných krizí.**

Mezinárodní den žen

Dne **25. listopadu** si každoročně připomínáme [Mezinárodní den proti násilí na ženách](#). Tento den má z pohledu migrantek velký význam. Ženy totiž v současnosti tvoří přibližně polovinu veškeré migrantské populace v Evropě, přičemž s násilím se setkávají na denním pořádku, a to i v podobách a situacích, kdy se nacházejí v obzvláště zranitelném postavení. Jsou vystaveny násilí, mnohdy ze strany mužů, například během jejich cesty do Evropy, kde hledají bezpečné prostředí, v průběhu přijímací procedury v azylovém řízení či také později v uprchlických zařízeních. Připomeňme letošní [brožuru #WomensVoices](#), v níž evropské ženské organizace navrhují sadu doporučení pro evropské a národní tvůrce politik **k odstranění veškerých forem násilí páchaného na ženách a dívkách žádajících o mezinárodní ochranu v EU.**

Migrující ženy a dívky také nezřídka čelí násilí spjatému s etnickým, rasovým či náboženským podtextem, nebo se stávají obětmi obchodování s lidmi. Letos řada evropských zemí zejména monitoruje smutný **nárůst rasismu a islamofobie, přičemž oběťmi nenávislných útoků se nejčastěji stávají právě ženy.** Boji proti všem formám islamofobie a rovnosti muslimských žen se věnoval především [projekt Forgotten Women](#) (*Zapomenuté ženy*), v němž Evropská síť proti rasismu (ENAR) spojila síly s feministickými organizacemi z osmi evropských zemí, aby společně přesvědčily členské státy EU, že je potřeba přijmout

konkrétní národní strategie ohledně boje proti islamofobii a zlepšit provádění evropských předpisů v otázkách rovnosti.

Nemůžete-li násilí z nenávisti vůči ženám (ale nejen jim) vystát, ale nevíte, jak se zachovat? Podívejte se například na tento návod [Jak vstanout na podporu oběti islamofobie či rasistického útoku](#). Nebo nám pomozte tyto případy monitorovat a **hlašte nám rasistické útoky**. Síť ENAR vytvořila [on-line mapu násilí proti migrantům](#). Jsou zde zobrazena místa napříč EU, kde se odehrály útoky z nenávisti a rasistické násilí, zejména pak incidenty zaměřené na migrantky a migranty. Máte-li informace o takových činech, které se letos staly v České republice, pošlete nám je do SIMI na adresu valentova@refug.cz. Tyto informace zpracujeme a předáme síti ENAR, která plánuje zveřejnit mapu násilí z nenávisti k Mezinárodnímu dni migrantů 18. prosince. Můžete přidat mediální zprávy, případové studie, tiskové zprávy, či jakékoliv jiné informace o incidentu.

Genderově podmíněné násilí vůči ženám a obzvláště migrantkám ovšem také může pramenit i z jevů zdánlivě nesouvisejících, například z problémů týkajících se zajištění **bydlení**. Tuto problematiku blíže rozvádí [článek](#) naší kolegyně Pavly Hradečné.

Důležitý krok ke zvýšení ochrany všech žen před násilím pak nepochybně spočívá v **ratifikaci Istanbulské úmluvy** členskými státy EU, včetně ČR a samotné Unie. Úmluva totiž poskytuje i pro migrantky a uprchlice v Evropě ucelený rámec pro ochranu jejich práv, důstojnost a život bez násilí. Na 25 evropských ženských organizací proto vytvořilo společnou platformu - **Evropskou koalici za ukončení násilí na ženách a dívkách**, která vyzývá [Evropskou unii, aby ratifikovala Istanbulskou úmluvu](#). Feministická hnutí vítají, že Evropský parlament již vydal rezoluci k ratifikaci tohoto zásadního dokumentu, jakož i rozhodnutí Evropské komise, že rok 2017 bude [Evropským rokem boje proti násilí na ženách](#).

Chcete přispět svými zkušenostmi, informacemi, návodem na řešení obtížných životních situací žen ve vyšším věku (a nejen)? Navštivte náš [blog Bez vrásek!](#) Je tu prostor i pro sdílení komentářů a názorů, osobních zkušeností, tipů a návrhů o všem, co s životem ženy souvisí.

Zpravodaj vznikl v rámci projektu „Migrantky mezi ženami 2017“, realizovaného za finanční podpory Úřadu vlády ČR a Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, a dále v rámci projektu „Migrant women among us“ z programu ENAR National Projects a z prostředků Joseph Rowntree Charity Trust.